

СКОРО- ЛІТО!

ЛІТО, воно — не за горами. І хоча зараз тільки березень, але якраз час розпочати розмову про те, яким воно буде, наше студентське літо, де і як відпочивати мулять студенти.

Природно, перш за все, в університетському оздоровчому таборі.

Наш кореспондент звернувся до заступника голови профкому тов. Соколова з проханням відповісти на ряд запитань, зв'язаних з підготовкою оздоровчого табору до прийому студентів.

— Торік, — повідомив тов. Соколов, — в нашому спортивно-оздоровчому таборі відпочивало понад 400 студентів. Звичайно, це не так багато. Тому й вирішено було будувати ще один табір в районі Чорноморки.

ПИТАННЯ: Чи буде відкрито цього року новий табір?

ВІДПОВІДЬ: Ні. Новий табір ще не скоро стане до ладу. Але це півбіди. Нас хвилює старий табір. Через недосконалість харчового блоку нам поки що не дозволяють його відкривати. На ректораті спеціально слухалось це питання. Було прийнято правильне рішення: якомога швидше перебудувати харчоблок старого табору і продовжувати будувати новий.

ПИТАННЯ: До якого строку саме намічено закінчити переобладнання харчоблоку, коли намічається відкрити табір?

ВІДПОВІДЬ: До 25 травня. Але, на жаль, наша господарча частина все ще розкачується. В табір необхідно послати бригаду робітників, яка повинна приступити до роботи. Треба, щоб відділ постачання потурбувався про придбання необхідних будівельних матеріалів. Ми чекаємо, що й самі студенти своїм трудом допоможуть в підготовці табору до нового сезону.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

РІК ВИДАННЯ
XXXIV

№10 (921)

20 БЕРЕЗНЯ
1968 р.

Ціна 2 коп

Програма дій молоді

БУДАПЕШТ. Тут відбулась Надзвичайна сесія виконкому Всесвітньої федерації демократичної молоді (ВФДМ). Сесія обговорила найважливіше питання сучасності — про солідарність з героїчною боротьбою в'єтнамського народу проти злочинної агресії США.

Виконком прийняв звернення до молоді світу, в якому закликає її подавати ще ефективнішу політичну і матеріальну підтримку боротьби в'єтнамського народу за свободу, незалежність і мир, об'єднати і координувати дії за успіх цієї боротьби. Виконком закликав молодіжні організації всього світу, яким дорогі справедливість, свобода і мир, приєднатися до всесвітньої кампанії дій молоді за перемогу в'єтнамського народу.

Виконком висловлює зобов'язання ВФДМ присвятити всю свою діяльність у ході підготовки і проведення IX Всесвітнього фестивалю молоді і студентів справі боротьби за перемогу в'єтнамського народу, за свободу, незалежність і мир, за тріумф ідеалів фестивалю, проти агресивної політики американського імперіалізму. Фестиваль має стати гран-

діозною всесвітньою маніфестацією молоді на підтримку боротьби в'єтнамського народу.

Члени виконкому схвалили програму всесвітньої кампанії дій молоді за перемогу в'єтнамського народу, яка передбачає проведення конкретних акцій, що сприяють дальшій активізації дій на національній і міжнародній основі всіх молодіжних організацій.

Програма передбачає, зокрема, проведення з 24 березня по 24 квітня місячника маніфестації молоді на підтримку героїчного В'єтнаму, організацію збирання коштів на допомогу В'єтнаму на основі розповсюдження спеціальних марок, виданих Національним фронтом визволення Південного В'єтнаму, а також проведення кампанії під назвою «Ешелон для В'єтнаму», яка включає збирання різних матеріальних цінностей для відправки у В'єтнам.

На виконкомі прийнято також резолюцію на підтримку прогресивної молоді США, яка бореться проти агресії у В'єтнамі.

(ТАРС)

КОМСОМОЛЬСЬКІ ЛАУРЕАТИ

Золоті медалі лауреатів премії Ленінського комсомолу були вручені вісімнадцяти молодим вченим та інженерам, наукові дослідження і розробки яких визнані найкращими. Приймаючи від першого секретаря ЦК ВЛКСМ С. П. Павлова нагороду, 28-річний кандидат фізико-математичних наук з Новосибірська А. Галєєв та інші говорили про вірність девізові

комсомолі — штурмувати висоти знань, бути на передових рубежах науки.

Молодь — надія і гордість вітчизняної науки, відзначали у своїх виступах віцепрезидент Академії наук СРСР М. Д. Мільйончиков і академік М. Г. Басов.

Серед радянської вченої інтелігенції половина має вік до 30 років.

(ТАРС)

ДО 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ О. М. ГОРЬКОГО

УСПІШНО І ЦІКАВО

НЕЩОДАВНО в Ізмаїлі відбулось об'єднане засідання кафедр історії російської літератури нашого університету та Ізмаїльського педагогічного інституту.

Засідання, присвячене 100-річчю від дня народження О. М. Горького, відкрив ректор педагогічного інституту І. Никифорчук. Вступне слово проголосив доктор філологічних наук, завідувач кафедрою російської літератури М. Левченко.

З п'яти доповідей, винесених на засідання, три прочитали на-

ші доценти Д. Кондратьєва — «Горький — основоположник літератури соціалістичного реалізму», В. Руденко — «Горький і діти», Л. Берловська — «Горький в зарубіжній критиці».

Студенти, і викладачі, які заповнили актовий зал педінституту, з неослабною увагою слухали доповіді вчених.

Потім відбувся концерт, в якому брали участь посланці Одеської консерваторії — викладачі і студенти.

Об'єднане засідання кафедр пройшло цікаво і успішно. В цьому чимала заслуга доцента

М. Горький

Л. Бурчак, яка зуміла організувати своїх колег по кафедрі, товаришів з консерваторії на поїздку до Ізмаїлу.

В ОДЕСЬКІЙ ПРЕСІ

ПРО ЖИТТЯ і творчість Горького дуже багато опублікованих матеріалів. Велика і бібліографія його творчості, але жодна з них не має матеріалів про твори Горького, опубліковані в одеській пресі. Наукова бібліотека ОДУ до 100-річчя від дня народження вирішила заповнити цю прогалину в горькознавстві. Така робота була розпочата ще в 1960 році в збірнику університету «Горький».

Бібліографічний покажчик «Творчість Горького в одеській пресі» охоплює хронологічні

рамки з 1896 по 1968 рр. Будуть розглянуті газети «Одесские новости», «Одесский листок», «Новороссийский телеграф», «Моряк», «Чорноморська комунна», «Знамя коммунизма», журналі «Южные записки», «Шквал», альманах «Літературна Одеса», «Южно-русский альманах» та інші видання.

До покажчика ввійдуть також публікації творів Горького та його нарисів з Нижньогородської виставки в «Одесских новостях», кореспондентом яких він був в 1896 році.

Є. ЗЕНЬКОВА.

ПО СТОРІНКАХ ВУЗІВСЬКИХ ГАЗЕТ

В Львівському університеті при кафедрі педагогіки та психології організована студентська кафедра піонерської роботи. Завідує кафедрою студентка другого курсу Л. Бондаревська.

Члени кафедри — представники дев'яти факультетів університету допомагають в роботі піонерожатим шкіл в організації інтересних заходів.

«ЗА РАДЯНСЬКУ НАУКУ»

В Киргизькому університеті знову почав працювати клуб «Друзів кіно», який користується великою популярністю серед студентів. Перше заняття присвячуватиметься зустрічі з артистом Петром Глебовим. Але такими зустрічами робота клубу не обмежується. Його члени матимуть можливість прослухати цікаві лекції та продивитись талановиті нові кінофільми.

«ПУТЬ К ЗНАНИЯМ»

В Ленінградському педагогічному інституті організовано і проведено конкурс на самодіяльну пісню. Як відомо, цей жанр пісні став дуже популярним в останні роки і навколо нього ведуться жорстокі суперечки. Метою проведення конкурсу було визначити, чи багато студентів люблять самодіяльні пісні і які пісні користуються найбільшою популярністю.

Конкурентів зібралось 21. Вони виконали 63 пісні. Жюрі конкурсу і глядачі визначили 5 переможців конкурсу.

«СОВЕТСКИЙ УЧИТЕЛЬ».

На факультеті журналістики почала працювати нова, 65 кафедра університету — радіо і телебачення. Таку кафедру створено тільки в трьох університетах країни — Московському, Київському та Білоруському.

«БЕЛАРУСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ».

На економічному факультеті МДУ організовано «Клуб молодих економістів», скорочено КМЕ.

Перша зустріч з віцепрезидентом АН СРСР, директором інституту економіки академіком К. В. Островіановим пройшла цікаво. Дискутувались проблеми товарного виробництва при соціалізмі.

«МОСКОВСКИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЩЕ В ДАЛЕКОМУ Заполарі, де Валентина Шепталуть закінчувала школу, вирішило у неї рішення: буду істориком. Це рішення і привело Валю в наш — Одеський університет, на історичний факультет.

Свою першу в житті вузівську сесію В. Шепталуть завершила успішно. Три іспити склала вона на «відмінно», один — на «добре».

Зимова сесія — позаду. Валя не зовсім задоволена її підсумками. Але висновок вона зробила правильний: треба більше працювати, брати активнішу участь в роботі НСТ і громадському житті. Цього вона хоче сама, цього чекають від Валі Шепталуть і її товариші.

В час добрий!

В НАУКОВИХ ГУРТКАХ

ВЧОРА відбулось засідання наукового студентського гуртка психології. На засіданні з доповіддю на тему: «Психологія та художня література» виступив завідувач кафедри психології університету професор Д. Г. Елькін.

НА ЗАСІДАННІ наукового студентського гуртка математичного аналізу другоккурсників, яке відбулося вчора, з доповіддями на тему: «Лінійні різниці рівняння» виступили студенти Карлович та Айзенштат.

ОЧЕВИДНО, не так далеко той час, коли в умовах захарування до нашого вузу буде записано: «Всі іногородні студенти забезпечуються гуртожитком». Та вже й сьогодні переважна більшість студентів розміщується у гуртожитках. Проте, не кожний з них цінує піклування держави.

На спеціальному засіданні комітету комсомолу ОДУ слухалось питання про роботу студрад університетських гуртожитків. І от на підставі матеріалів цього засідання ми можемо прийти до висновку — в роботі студрад гуртожитків є ряд недоліків.

Звичайно, в наших гуртожитках є багато зразкових кімнат. Це і кімната № 8 першого гуртожитку, і №№ 312, 208, 508 в четвертому гуртожитку та інші.

Та є й такі, як кімната № 95 (гуртожиток № 1). Живуть там хіміки. Дівчата. А порядку в кімнаті немає. Багато кімнат в гуртожитку № 2 теж далекі від зразкових.

Хто ж винен в цьому? Звичайно, перш за все члени студради. Погано слідкують вони

НАШ РІДНИЙ ДІМ

за порядком, особливо в гуртожитку № 2. Тому тут не прибираються коридори, в лєнінській кімнаті — ні газет, ні журналів. І плану роботи немає. І справедливо критикували на засіданні комітету комсомолу студраду цього гуртожитку.

Хтє, як не студрада, повинен бути господарем гуртожитку? І не тільки слідкувати за порядком, а і поселення, і виселення студентів — всі ці питання вона повинна вирішувати.

Студентські ради мусять більше уваги приділяти питанням побуту студентів, бути настирливішими і непримиреннішими в справі піклування про поліпшення умов життя. Пбки що так працює тільки актив гуртожитку № 4, який очолює В. Гребьонкін, студент механіко-

математичного факультету.

Законом студради є — все для найкращих умов життя, роботи і дозвілля студентів. А якщо людина псує майно, порушує громадські правила співжиття, то її треба виселяти. І тому правильно зробив комітет комсомолу, поставивши питання про дальше перебування в гуртожитку студентів Л. Бондарчука (з філологічного факультету) та М. Соколика (з біологічного факультету).

Але справа не тільки у виселенні чи поселенні. Щоб гуртожиток був справжнім рідним домом для студентів, потрібно не тільки вимагати виконання всіх правил співжиття від студентів та великої роботи студрад, але й допомагати їм. І в першу чергу це стосується адміністративно-господарчої час-

тини університету. На партійних зборах історичного факультету голова студради гуртожитку № 4 сказав:

— На жаль, господарча частина вузу і сам Іван Степанович Горбше мало уваги приділяють поліпшенню умов життя студентів в гуртожитках.

В коридорах погане освітлення. Електролампи та щітки — споконвічна проблема, яка ніяк не може вирішитись. А як обставлені наші кімнати? Давно час подумати про оновлення меблів.

Невирішеною залишається проблема з кімнатами для занять. Може, слід би було прислухатись до студентів, які пропонують на місці холів гуртожитку № 4 зробити кімнати для занять, тому що саме в цьому гуртожитку мало де можна навчатись.

Очевидно, тільки в тісному контакті студрад з адміністративно-господарчою частиною можна створити в гуртожитку хороші умови життя, навчання і відпочинку, зробити його справді рідним домом.

М. ГОЛОВАТИЙ.

ВОНИ — ГОРДИСТЬ УНІВЕРСИТЕТУ

В ПОПЕРЕДНЬОМУ номері газети ми познайомили вас з трьома відмінниками навчання. Продовжуємо знайомство з тими, хто є гордістю університету — іменними стипендіатами.

Зліва — комсомолец Богдан СУШИН-

СЬКИЙ з філологічного факультету. В центрі — комсомолка Наташа ДОМБРОВСЬКА з фізичного факультету і праворуч — секретар комсомольського бюро геолого-географічного факультету Володимир РОМАНЕНКО.

Рівняння на них, друзі-товариші!

Конкурсні вечори

У ВЕЛИКІЙ хімічній аудиторії 18 березня відбувся перший конкурсний вечір, організований хімічним факультетом.

Такі вечори проведуть у великому актовому залі й інші факультети в зазначені дні:

- 23 БЕРЕЗНЯ — геолого-географічний факультет;
- 25 БЕРЕЗНЯ — історичний факультет;
- 27 БЕРЕЗНЯ — філологічний факультет;
- 30 БЕРЕЗНЯ — факультет іноземних мов;
- 1 КВІТНЯ — механіко-математичний факультет;
- 3 КВІТНЯ — біологічний факультет;
- 4 КВІТНЯ — юридичний факультет;
- 6 КВІТНЯ — фізичний факультет.

Ласкаво просимо на факультетські конкурсні вечори!

День Паризької Комуні

Наш календар

«Париж робочих с его Коммуной всегда будут чествовать как славного предвестника нового общества».

К. МАРКС.

ПАМ'ЯТЬ про Паризьку Комуну і її героїв не меркне. Минуло 97 років з 18 березня 1871 року, коли в Парижі спалахнула революція і робітничий клас вперше в історії взяв владу в свої руки, створив свій уряд — Паризьку Комуну.

В обстановці громадянської війни та іноземної воєнної інтервенції 72 дні існувала Комуна. Народ Парижа будував нове суспільство і нову державу. Комуна

здійснила ряд важливих соціально-економічних заходів, які характеризували її як уряд робітничого класу.

В цьому великому творчому дерзанні були скасовані армія і поліція, Комуна замінила їх загальним озброєнням народу в образі батальйонів Національної гвардії. Замість старого буржуазного чиновницького апарату Комуна створила свій апарат управління, призна-

людей з інтелігенції в органи державного управління, встановила суд, обраний народом і відповідальний перед ним.

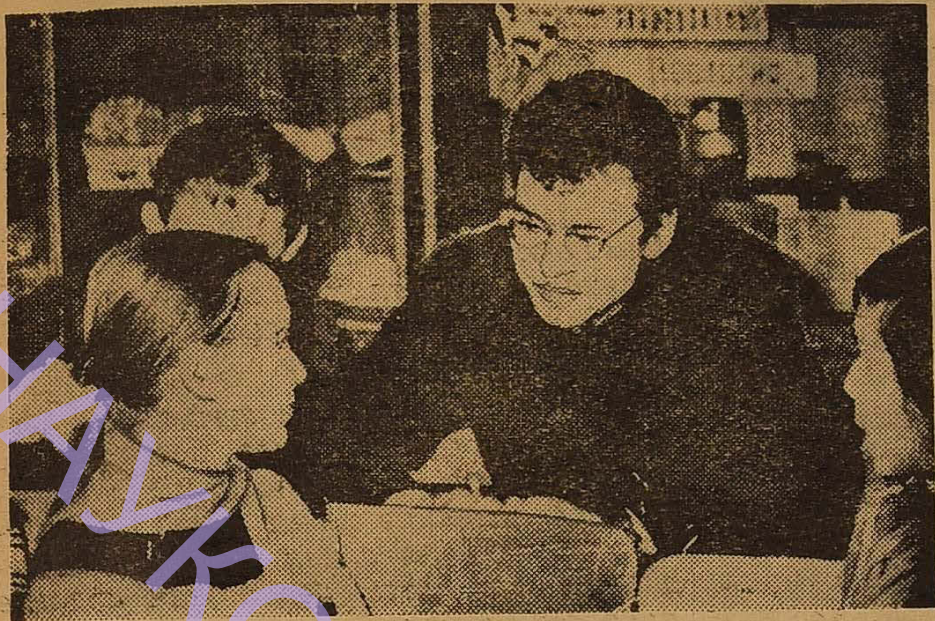
Комуна дала блискучі зразки у відстоюванні принципів пролетарського інтернаціоналізму, загального миру та дружби народів. Вона викликала гарячий відгук серед передових робітників і революціонерів різних країн Європи та Америки. Багато з них героїчно боролись на барикадах Комуні і віддали за неї життя.

Великий вождь робітничого класу К. Маркс використовував всі можливості, щоб встановити зв'язок з комунарами Парижа, що були в осаді, і надати їм допомогу. Критикуючи помилки комунарів, він висловлював разом з тим своє захоплення їх революційною активністю, їх готовністю «штурмувати небо».

Зусиллями французької контрреволюції і німецьких інтервентів Комуна була по-

топлена в крові її славних захисників. Але справа її не загинула. Справжнім гімном Комуні став написаний К. Марксом заклик Генеральної Ради Інтернаціонала «Громадянська війна у Франції», в якому він повів, що її заходи є першим досвідом диктатури пролетаріату, держави нового типу.

Сотні і сотні людей прийняли естафету Комуні. Спираючись на досвід боротьби комунарів, під керівництвом В. І. Леніна робітничий клас нашої країни прийшов до перемоги Великої Жовтневої соціалістичної революції.

СЕРЕД

НАПЕВНЕ, кожен хвилюється, зайшовши до школи, де не був багато років. І не тому, що одержав тут атестат зрілості, а тому, що тут — діти, непосредні, сповнені жадоби до знань, до нового, до дії.

Такі почуття охопили і четвертокурсників біологічного факультету, які проходять педагогічну практику в багатьох школах Одеси.

Школа № 59. На сіднях і в коридорах дзвенять дитячі голоси. Зараз — перерва.

Діна Степанівна Черевкова, методист, запросила нас до класу — кращого з усіх шостих. Урок давала практикантка Женя Пахомова.

Женя швидко зуміла заволодіти класом. Учні відповідали легко, невимушено. Відчувалося не механічне заучування, а глибоке проникнення в матеріал, осмислення фактів. Тут далось взяти, очевидно те, що багато з них відвідує біологічний гурток. І треба віддати належне викладачам і студентам нашого університету, які допомогли створити в школі ка-

бінет живої природи з цінними, інтересними експонатами. Тут можна побачити і препарати морських і прісноводних риб, муляжі садових культур, і чучела птахів і деяких лісних тварин — всього не перерахуєш.

УЧНІВ

В ці відповідальні дні практики наші студенти Є. Пахомова, С. Малай, Л. Брагіна, А. Скоморохова та багато інших показали, що вони вміють працювати з дітьми.

Практиканти проводять і чималу позакласну роботу. Так, було проведено конкурс піснi. Регулярно проводяться культпоходи. Жваво і весело пройшло свято птахів.

Кожного дня при підведенні підсумків Діна Степанівна і Тамара Федорівна детально розбирають проведені уроки, діляться досвідом, правильно вказуючи, що урок — це творчість. В біології же є всі можливості, щоб побудувати урок цікаво, захоплююче.

Побажаємо ж нашим практикантам успіхів і весняного настрою.

В. ШАШКОВ.

В ДЕННИХ ШКОЛАХ

ОСЬ УЖЕ другий рік студенти-вечірники філологічного факультету проходять педагогічну практику в школах міста. Торік всіх хвилювало законне питання: а як пройде практика? Як покажуть себе студенти-вечірники в школах?

Та вже перші залікові уроки, перші бесіди практикантів з учнями вечірніх шкіл заспокоїли методистів і керівників факультету — початок непоганий. Були непоганими і загальні результати. Керівники кількох вечірніх шкіл Одеси тепло відгукнулися про роботу практикантів, багатьом студентам була виставлена відмінна оцінка за учбову і виховну роботу.

Але підводячи підсумки педагогічної практики, методисти і студенти одноголосно висловили думку про те, що вечірні школи — недостатня база для проходження практики. Вкрай погане відвідування уроків учнями просто ображало студентів, бували випадки, коли практикантів було в класі більше, ніж учнів.

Виникла думка проводити практику в денних школах на другій зміні. Отже, цього року ми експериментуємо. Результати непогані.

Боялися, що студенти не зуміють відвідувати школу через роботу на своїх підприємствах та установах. Хоча і є такі випадки, що деякі керівники установ байдуже поставились до законних прохань студентів створити їм відповідні умови для проходження практики, але їх мало.

За свідченням керівників практики, більшість студентів успішно проводять залікові уроки, добре працюють з учнями.

Практика скоро закінчиться. Тоді буде можливість глибше обговорити її хід і результати, та уже зараз зрозуміло, що експеримент удался.

Правда, в майбутньому слід серйозніше поставитись до визначення шкіл, в яких проводитиметься практика. В місті є багато хороших шкіл, які можуть бути базою, треба тільки не нервантажувати їх кількістю груп студентів. А кафедрам при визначенні методистів не ставити їх в дві групи. Це відбивається на якості проведення практики.

М. ДОБРОГОРСЬКИЙ,
заступник декана
по вечірньому навчанню.

БАГАТО студентів різних факультетів університету перебуває зараз на педагогічній практиці в школах. Вони дають уроки, ведуть велику позакласну роботу.

НА ЗНІМКАХ: студенти четвертого курсу біологічного факультету на педагогічній практиці в школі № 59 м. Одеси.

Цікава праця

ЯКЩО ви почуєте, що хтось «байдикі б'є», або хтось «ляси точить», то ви скажете, про кого йде мова?

Зрозуміло — це образно сказано про ледаря, неробу, про базіку.

Такі й інші вирази, як «лебедина пісня» (остання, визначна, посмертна праця), «кури не клюють» (дуже багато), «мокра курка» (безвольна, безхарактерна людина), «море по коліно» (ніщо не страшне) та ін. ми чуємо часто.

Частина їх — добре зрозуміла нам, як: «де Макар ягнят не пас», «моя хата з краю», «катузі по заслугі», «не до шмиги» та ін. виникли на нашій рідній мовній основі. Але поряд з ними ми користуємось і стійкими виразами, менш зрозумілими, що прийшли до нас з мови інших народів. Це і «Нюев ковчег» (образ заповненого приміщення, де живуть всякі випадкові жителі); і «Сізіфова праця» (нескінчена, безцінна праця), «Ахилесова п'ята» (слабке, вразливе місце у людини) та ін.

Фразеологія — величезне багатство мови. І не можна як слід оволодіти мовою, не знаючи фразеології. Вивчити по-справжньому фразеологізми — це і правильно вживати їх у мові, і знати, що вони означають, звідки з'явилися.

Тому стає зрозумілим, як потрібен тлумачний фразеологічний словник, який би якнайповніше представляв фразеологічний запас певної мови. І такий словник є. Це — «Фразеологический словарь русского языка» (вид. «Советская энциклопедия», М., 1967), укладений групою лінгвістів (Л. А. Войнова, В. П. Жуков, А. І. Молот-

СТУДЕНКА п'ятого курсу філологічного факультету Алла Малій не перший рік цікавиться питаннями фразеології, уважно стежить за новою літературою, бо і дипломна робота в неї — «фразеологічна». Пропонуємо увазі читачів рецензію дипломантки А. Малій на «Фразеологический словарь русского языка» під редакцією А. І. Молоткова, що недавно з'явився на полицях книгарень.

ков, А. І. Федоров) під редакцією А. І. Молоткова.

Скільки фразеологізмів в російській мові? Що кожен з них означає? Які особливості кожного фразеологізму? Чи правильно ми вживаємо їх у мові? На всі ці питання дають відповідь укладачі словника.

У словнику подається тлумачення понад 4000 фразеологізмів. Джерелами для словника послужила художня і публіцистична література XIX—XX століть, тобто твори десь починаючи з пушкінської пори і до наших часів.

Знайти потрібний фразеологізм досить легко. Кожен з них зустрічається в словнику стільки разів, скільки в його складі слів. Так, наприклад, фразеологізм «Авгивей конюшни» розміщений в двох місцях: на слово «Авгивей» під буквою «А» і на слово «конюшни» під буквою «К». Вираз «разбиваться в лепешку» теж подається два рази.

Фразеологізм, таким чином, зустрічається в словнику декілька

разів, але пояснюється він один раз. Тлумачення фразеологізму подається на те слово, яке є основним. Так, наприклад, вираз «почивать на лаврах» зустрічається в словнику двічі — на слово «почивать» і «лаврах», а тлумачення подається тільки до слова «почивать».

Словникова стаття (тлумачення) складається з таких частин: 1) заголовка («Ахилесова п'ята», «глаза мозолить» і т. д.); 2) роз'яснення цього виразу (наприклад: «Рыцарь печального образа» — наивный, бесплодный мечтатель); 3) граматичної і стилістичної характеристики фразеологізму; 4) ілюстративного матеріалу (приклад виразу, вжитого в якомусь творі); 5) історико-етимологічної довідки; 6) бібліографічної довідки.

Роль ілюстративного матеріалу в словнику досить велика і заслуга авторів в тому, що вони на прикладах із класичної і сучасної російської літератури показали вживання того чи іншого стійкого сполучення в контексті, в мові. Причому, досить часто автори подають багато прикладів.

Крім практичної цінності, словник має і науково-теоретичне значення. У вступній статті А. І. Молоткова, редактора «Фразеологического словаря русского языка», викладено погляди авторів на сучасний стан російської фразеології.

«Фразеологический словарь русского языка» становить інтерес для людей різних професій. Хай кожен познайомиться з цією цікавою працею.

Студентка А. МАЛІЙ.

ДО ГРУПИ народного контролю при адміністративно-господарчій частині надійшла заява, в якій зазначалося про умисне порушення штатно-фінансової дисципліни службовими особами, яким були підлеглі двірники.

Перевіркою було встановлено, що комендант Призубенко Н. М., не рахуючись з завідуючим господарства, самостійно підбирала на роботу двірників, клопотала перед проректором адміністративно-господарчої частини про зарахування їх до штату, табелювала на одержання зарплати. Все це й призвело до того, що кілька двір-

ВИНУВАТЦІВ — ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

ників жодного дня в університеті не працювали, але регулярно комендантом табелювалися і одержували зарплату, будучи підставними особами.

Під час перевірки було також встановлено цілу низку неприємних фактів, які викликали законне

незадоволення працюючих. Так, зокрема, виявилось, що двірникам, які мали певну оплату, ділянки розподілялись нерівномірно. Одним відводилась більша площа, іншим — менша.

Таким чином, перевіркою встановлено порушення штатної і фінансової дисципліни в прийомі, розстановці на роботі і оплаті двірників.

Група народного контролю порушила клопотання про притягнення до відповідальності винуватців.

М. ІВАНОВ.

НА СОТНІ РОКІВ

З АПАСІВ глибинного тепла Прикаспійської западини може вистачити на сотні років для забезпечення всіх галузей нашого народного господарства. Такого висновку дійшли радянські вчені М. М. Чаригін і Ю. М. Васильєв. Про свої дослідження вони доповіли на науковій конференції, присвяченій проблемам нафти і газу, в Московському інституті нафтохімічної та газової промисловості імені І. М. Губкіна.

Кореспондент ТАРС попросив прокоментувати це повідомлення доктора геолого-мінералогічних наук професора Ю. М. Васильєва.

— В центрі Прикаспійської западини, яка, до речі, займає 500 тисяч квадратних кілометрів, буриться унікальна дослідно-опорна надглибока свердловина, — сказав учений. — Вона вже досягла глибини в 6100 метрів. Свердловину закладено в

цьому районі не випадково. Тут — центр найбільшого на земній кулі артезіанського басейну. Тому вчені передбачають одержати нафту і газ з допомогою води, яка перебуває під високим тиском.

Ці прогнози справджуються. На глибні 5900—6100 метрів уперше в нашій країні виявлено піщані пласти, в яких можуть бути нафта і газ. Вже відмічено й прямі ознаки цих вуглеводнів.

На шестикілометровій глибині температура води в свердловині досягає 150 градусів за Цельсієм. А на глибині в 10 тисяч метрів ми зустрінемо воду з температурою до 250 градусів і тиском у 1200 атмосфер. Енергії цієї води, зосередженої у величезній Прикаспійській провінції, справді може бути досить для постачання країни тепла на цілі століття.

МІКРОБИ— ГЕОЛОГИ

БАКТЕРІЇ стали прекрасними помічниками при розвідці родовищ нафти і газу. Тепер відомо, що бактерії, які окислюють, наприклад, газ пропан, у значних кількостях зустрічаються тільки у водах і породах, розташованих над родовищами нафти і газу.

Використовуючи ці спостереження мікробіологів, геологи тепер застосовують «водно-бактеріальну» зйомку. Відбираючи зразки води з різних джерел, дослідники визначають в них наявність бактерій, які окислюють пропан. Дані аналізів наносять на карту.

Як показав дослід, дані мікробіологічної розвідки у восьмидесяти випадках із ста були підтверджені при глибокому бурінні свердловин.

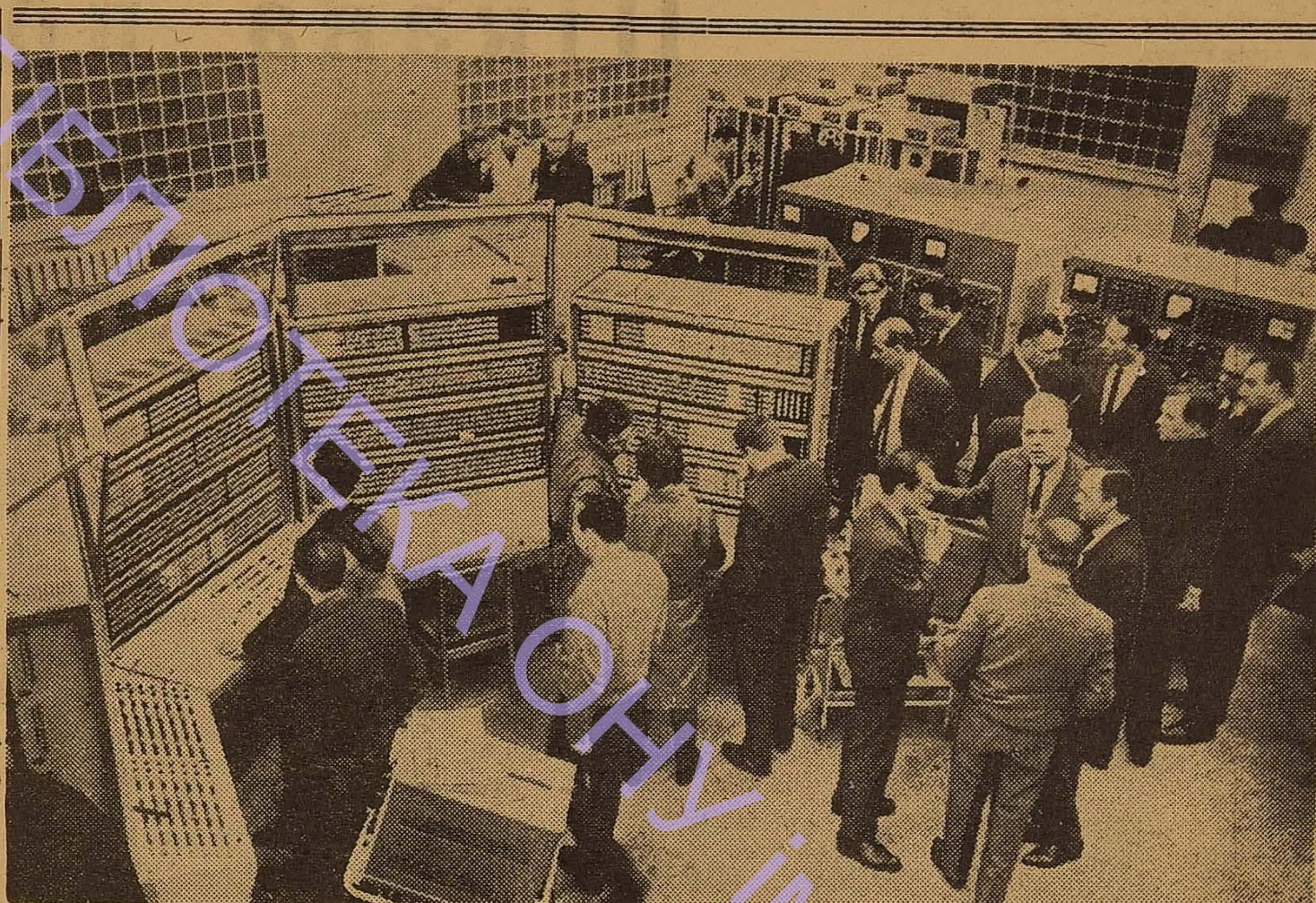
СУПЕРНИКИ

АЛМАЗУ

ДУЖЕ МІЦНІ матеріали—титанові сплави шліфуються, як правило, кругами з електрокорунда чи карбіду кремнія. Ці абразиви добре обробляють деталі, але не витримують тривалого навантаження.

Співробітники інституту проблем матеріалознавства Академії наук УРСР провадять пошуки абразивних матеріалів, хімічно стійких до титана. В лабораторії були виготовлені інструменти з ряду тугоплавких сполук. Їх випробування показали: шліфозерна з карбіду цирконія і боріда вольфрама по чистоті обробки поверхні, продуктивності та зносу майже не поступаються кругам з синтетичного алмазу.

Через те, що тугоплавкі сполуки набагато дешевші штучних алмазів, вчені думають, що нові абразиви в майбутньому не тільки витіснять з даної галузі електрокорунди, але й стануть, мабуть, суперниками «короля твердих тіл» (АПН).

ВДУБНІ монтується нова радянська електронна обчислювальна машина БЭСМ-6. Швидкість дії — мільйон операцій в секунду. Цю й інші обчислювальні машини, доставлені Радянським Союзом Об'єднаному інституту ядерних досліджень, оглянули члени вченої ради і уповноважені представники урядів соціалістичних країн

— членів цього міжнародного інституту. Вони ознайомились з роботою обчислювального центру, а також з приладами для автоматичної обробки результатів фізичних експериментів.

НА ЗНІМКУ: ознайомлення з лічильною машиною БЭСМ-6.

НОВІ КНИГИ

ОСТАННІМ часом до наукової бібліотеки Одеського університету надійшло багато книжок українських радянських письменників.

Сучасна поезія представлена збірками Миколи Нагнибиди «Жовтнева книжка», Любомира Дмитерка — «Муза в шинелі», Юрія Сердюка — «Пороги віку».

Одеське видавництво «Маяк» випустило збірку своєрідних поезій Бориса Нечерди «Барельєфи» з передмовою доктора філологічних наук Г. А. Вязовського.

Серед прозових творів багато історичних та історико-біографічних романів і повістей. Такий, зокрема, новий історичний роман В. Канівця «Ульянови». На документальному матеріалі написана повість О. Науменка «Сонце на шаблі». Про видатного діяча Комуністичної партії Федора Андрійовича Артема розповідає роман В. Кучера «Ми не спимо на трояндах». Герої збірки оповідань і нарисів Анатолія Шевченка «Червоні коні» — революціонери-ленінці — В. Антонов-Овсєнко, Микола Криленко та інші.

Цікавий біографічний роман «Країна Офір» В. І. Синенка з життя російського мандрівника, письменника і дипломата Єгора Петровича Ковалєвського.

Є. САВЕЛЬЄВА.

З ПОЧАТКОВИМ „А“

ВНАЙПОВНІШОМУ академічному українсько-російському словнику подано 121 700 слів, вживаних у сучасній українській літературній мові. Серед цих слів на букву «А» подано близько 1000 слів, з них щось тільки 50 слів українського походження. Це такі, наприклад, слова, як **або**, **абихто**, **абищия**, **акання**, **аукати**, **ахкати** тощо. Всі інші — слова іншомовного походження. Що східнослов'янським мовам, зокрема, українській, не властиві слова з початковим «А», свідчать такі факти: 1) іншомовне слово з початковим «А» досить часто в українській мові прикривається або «Г», або «Й»: арбуз — гарбуз; Анна — Ганна, Аким — Йаким; 2) початкове «А» іншомовного слова досить часто в українській мові вимовляється як «О»: Александр — Олександр, аксамит — оксамит.

Деякі слова іншомовного походження з початковим «А» далі й будуть в полі нашої уваги.

Слово **азбука** тепер може вживатись у всіх сучасних слов'янських літературних мовах. Проте, тільки в болгарській літературній мові воно є рідномовним, а в усіх інших — іншомовним. Із староболгарської мови слово **азбука** почало заходити в мови інших слов'янських народів у IX—X ст., коли в них почало поширюватись алфавітне, буквено-звукове письмо. А як же слово **азбука** утворилось в староболгарській мові? Ось відповідь на це питання.

Як відомо, люди спочатку свої думки на відстань і в часі передавали не буквено-звуковим письмом, а малюнками. Наприклад, малюнок **бика** і **хати** міг означати, що автори цього листа мають дома бика. Згодом контурами цих малюнків

стали передавати не поняття, не комплекс звуків, якими передавалось це поняття, а тільки перший звук слова — поняття. Так за 2300 років до нашої ери фінікійці з контурів малюнків створили буквено-звукове письмо. Букви цього фінікійського звукового письма були розташовані в певному порядку. Першою буквою була «А», утворена з символічного контурного позначення бика, по-фінікійськи **алефа**. Другою буквою була буква «Б», утворена з символічного контурного позначення хати, по-фінікійськи **бета**. За назвами цих двох перших букв фінікійці всі букви свого звукового письма назвали **альфабет**.

Десь у VI ст. до н. е. греки на зразок фінікійського буквено-звукового письма створили своє буквено-звукове письмо. Всю сукупність букв свого письма греки також називали фінікійським словом **альфабетос**, яке згодом у зв'язку із звуковими змінами в грецькій мові, стало вимовлятися як **алфавітос**.

У IX ст. н. е. під великим впливом грецького буквено-звукового письма було створене болгарське кириличне буквено-звукове письмо. Першими буквами цього болгарського письма були також букви «А» і «Б». За традицією, букву «А» болгар назвали словом **азь** — «Я», а букву «Б» — **буки**: 1) «дошки з букового дерева, в які оправляли рукописні книги»; 2) «літери, вирізані з букового дерева». Із назв цих двох перших букв староболгарського письма і було утворене у болгарській мові слово **азбука**.

З X по XVIII ст. в російській та українській мовах тільки і вживалось слово **азбука** як назва сукупності букв, розташованих у певному порядку. Приблизно з

XVI ст. в східнослов'янських мовах починає вживатись і грецьке слово **алфавіт**, але тільки в значенні «словник, в якому розташовані слова з поясненнями їх в алфавітному порядку». З XVIII ст. слово **алфавіт** у російській та українській мовах починає вживатись і в значенні «азбука».

У II половині XIX ст. коли почала інтенсивно вироблюватись українська наукова термінологія, в українській мові поряд із термінами **азбука**, **алфавіт** стало вживатись фінікійське слово **алфавіт** та його структурний різновид — **абетка**. Тепер у сучасній українській літературній мові в одному й тому ж значенні можуть вживатись три іншомовні слова: **азбука**, **алфавіт**, **абетка**.

Доцент А. МОСКАЛЕНКО.

СЛОВО ПРО СЛОВО

